

Bezpečné seznamování online

Metodické náměty na výukové aktivity

1. Východiska

Za posledních patnáct let rozvoj internetu a neomezený přístup k němu přinesl kromě jiného služby, které kladou zvýšené nároky na čas uživatelů. Už pár let obsahují socializační prvky vytvářející tlak na sdílení obsahu a interakce mezi uživateli a sdílení obsahu mezi nimi.

Většinu z nich říkáme sociální sítě. Umožňují svým členům vytvářet veřejné, uzavřené nebo i firemní profily, prezentace, diskuzní fóra a nabízejí prostor pro sdílení fotek, videí, obsahu a dalších aktivit. Vedle sdílení je druhou nejčastější aktivitou na sociálních sítích navazování přátelství, spojení nebo vztahů.

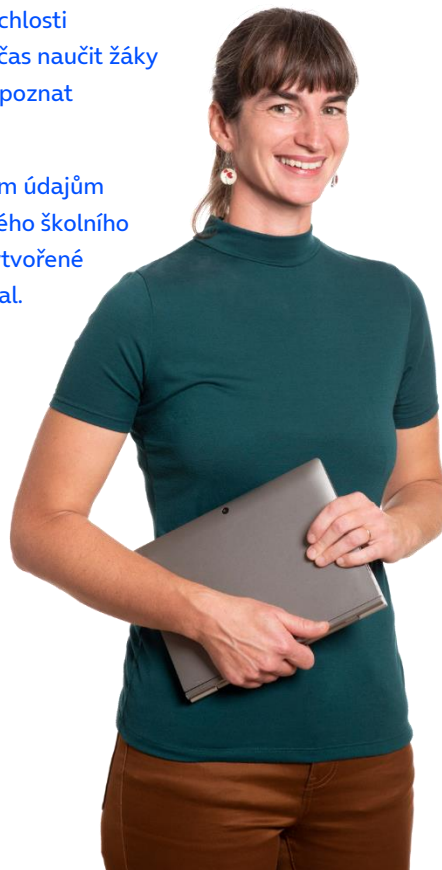
2. Cíle výukových aktivit

Seznamování přes internet prostě k dnešku patří. Kromě jednoduchosti, rychlosti a prakticky neomezených možností přináší ale i spoustu rizik. Je důležité včas naučit žáky základy bezpečného seznamování a sdílení informací i to, aby třeba uměli poznat podvodné jednání, ať už jsou to falešné profily nebo cokoliv jiného.

Měli by umět vyhodnotit situace, do kterých se díky seznamování a sdílením údajů můžou dostat, a správně je řešit. Dlouhodobě je pak cílem budování zdravého školního klimatu (s cílem minimalizovat riziko kyberšikany). Veškeré aktivity jsou vytvořené tak, aby co nejvíc pracovali žáci a učitel je v jejich úsilí jen vedl a koordinoval.

1. Aktivita Internetové seznamování
2. Aktivita Seznamování na sociálních sítích
3. Aktivita Pravidla pro seznamování s neznámými lidmi
4. Aktivita Falešné profily na internetu
5. Aktivita Falešný profil – Dj. Pete

Další náměty pro navazující diskuzi a tipy do výuky

Internetové seznamování (návrh diskuze)

Zadání

Pročtěte si popis následujících situací a rozhodněte, co je a co není v online prostředí bezpečné.

- 1 Seznamujete se někdy přes internet? A jak? Na webech (třeba v diskuzích), v aplikaci nebo na sociálních sítích?
- 2 Hrajete online hry? Pokud ano, komunikujete s ostatními hráči? Víte, kdo jsou ti lidé ve skutečnosti? Jak jste si to ověřili?

Cílem aktivity je otevřít diskuzi na téma internetového seznamování, jeho rizik a metod, jak zajistit, aby bylo online seznamování bezpečné.

Odpovědi na otázky a náměty pro rozvíjení diskuze

1 Seznamujete se přes internet?

Řešení: Z praxe z návštěv škol víme, že na tuhle otázku studenti reagují většinou zdrženlivě. Podle průzkumů je to tím, že se za podobnou aktivitu stydí. Je proto potřeba je ubezpečit, že seznamování přes internet je normální a nemusí jít čistě jen o navazování milostného vztahu. Pokud budou reakce zdrženlivé, můžete uvést nějaké příklady seznamování – internetové seznamky, aplikace (třeba známá aplikace Tinder) apod.

2 Hrajete online hry?

Řešení: Většina her v online prostředí je vybavená nástroji pro vzájemnou komunikaci. Děti i dospělí se proto logicky v prostředí online her seznamují. Mezi hráči online převažují chlapci, i když podíl hráček roste.

Zeptejte se žáků, jestli znají své spoluhráče osobně nebo jen online. A zeptejte se taky, jestli děti vystupují ve hře pod svým skutečným jménem, nebo mají přezdívku.

Pak se dá navázat otázkou jaké informace kromě pohybu nepříteli po mapě o sobě sdílejí.

Případně jaké nástroje k tomu používají (hlasové služby – Skype, TeamSpeak, Discord apod.).

Jde o služby, které jsou pro kontakt s neznámými lidmi bezpečné, protože kromě hlasu nesdílejí o uživatelích žádné další informace.

Seznamování na sociálních sítích (návrh diskuze)

Zadání

V téhle lekci si budeme povídat o internetovém seznamování.
Odpovězte na otázky:

- 1 Používáte sociální sítě? Které?
- 2 Zapojujete se na sociálních sítích do nějakých diskuzních skupin?
- 3 Navazujete internetová přátelství?

Cílem aktivity je otevřít diskuzi na téma internetového seznamování na socrších, jeho rizik a metod a taky, jak na bezpečné online seznamování.

Odpovědi na otázky a náměty pro rozvíjení diskuze

➤ Používáte sociální sítě? Které?

Řešení: Skoro každé dítě používá některé sociální médium, ať už klasické sociální sítě, nebo aspoň YouTube. Děti v zásadě nerozlišují, jestli sociální sítě používají na webu, anebo jako aplikaci v mobilu. Proto budou uvádět názvy jakýchkoliv služeb, které používají ke komunikaci. Tj. mezi odpověďmi může zaznít Facebook, YouTube, Instagram, TikTok, Snapchat, Skype, Viber atd.

➤ Zapojujete se na sociálních sítích do některé z diskuzí?

Řešení: Členství ve skupinách patří mezi nepřímé seznamování. Zeptejte se žáků, v jakých skupinách se na internetu pohybují (Facebook, TikTok atd.).

Navazující otázky

- Znáte všechny lidi ve skupině? (Může jít o soukromou skupinu nebo veřejnou, kam má přístup každý.)
- Jaké informace tam sdílíte?
- Stalo se vám někdy, že se do skupiny přidal někdo, kdo sdílel nevhodný obsah nebo urážel ostatní, případně dělal nevhodné nabídky?
- Jak byste řešili situaci, pokud by se někdo takový vyskytl? (*1)
- Co byste s cizími lidmi ve skupině nikdy nesdíleli? (*2)
- Je mezi námi nějaký správce skupiny? Podělí se s námi o zkušenosti s administrací?

K vyznačeným odpovědím

(*1)

Nahlásit správci skupiny, který by měl situaci vyhodnotit a uživatele omezit v aktivitách nebo členství ve skupině. Pokud nebude reagovat, je dobré se obrátit na provozovatele služby. V krajních a zvláště závažných případech je dobré si uložit historii a obsah chatu (např. screenshotem). Samozřejmou reakcí je i ignorování obsahu.

(*2)

Intimní materiály, informace o tom, kde bydlíte, jaká je finanční situace rodiny apod. Citlivé informace o sobě nebo kamarádech.

Geolokace (právě jsem tady nebo právě letím do...).

Navazujete internetová přátelství?

Jak už jsme si řekli, riskantní není počet online přátel, ale to, co s nimi sdílíme. Průměrný počet přátel, které mají děti na sociální síti, je 194. Skoro 37 % dětí nezná osobně všechny své přátele z internetu. Výjimkou není ale ani stav, kdy má dítě třeba i víc než tisíc přátel. Je potřeba rozlišovat přátelství na osobních profilech a počty fanoušků ve skupinách nebo u služeb jako je například Instagram.

Navazující otázky

- Kolik máte na sociálních sítích „přátel“? Znáte je všechny?
- Komunikujete s přáteli jen přes jednu službu, nebo jich používáte víc? Které to jsou?
- Proč jste si někoho přidali do přátel?
- Máte mezi přáteli rodiče? Pokud ano, přidali si vás oni? Sdílíte s nimi stejné věci jako s ostatními, nebo jsou pro ně některé příspěvky neviditelné?
- Jaké je největší riziko, když budete zveřejňovat hodně osobních informací? (*3)
- Přidali jste si někoho jen proto, že ho měl už někdo další v přátelích nebo vám ho nabídla služba?
- Promazáváte si občas přátele a proč?
- Zablokovali jste někdy někoho? Proč jste to udělali? Znáte možnosti blokace?
- Stalo se někdy, že by vás někdo nevyžádaně kontaktoval? Jak jste reagovali?
- Které věci, pokud je sdílíte s neznámými lidmi, jsou největší riziko? (*4)

K vyznačeným odpovědím

(*3)

Geolokace

Pokud pravidelně sdílíte svou polohu, stačí málo, aby kdokoliv vysledoval váš vzorec chování (kde bydlíte, kdy jste na kroužku, venku s kamarády, jak dlouho se třeba zdržíte na nákupu atd.). Tomu se říká sociální inženýrství. Nese s sebou spoustu dalších rizik. Např. pronásledování, přepadení nebo v krajních případech i sexuální zneužití. Riskantní je to i v případě, že polohu nasdílíte jednou za čas. Nikdy nevíte, kdo vás kde sleduje. Nevědomky tak můžete nahrát setkání s někým opravdu nebezpečným.

Dáváte na síti info, že odlétáte na dovolenou, případně k fotkám z pláže nebo horské túry přidáváte i reálný čas a polohu? Pokud ano, dáváte všem kontaktům vědět, že nejste doma což může být mimo jiné pozvánka pro zloděje. Evidence případů řešených policií dokládá, že sledování sociálních sítí je jeden z nejčastějších způsobů, jakým zloději tipují byty k vykradení.

Stránka 6 z 23

Krádež identity

Sdílení fotek a videí, ale i dalších informací může poskytovat materiál podvodníkům při tvorbě falešného profilu. Spousta pachatelů vytváří falešné účty vzbuzující dojem, že jde o reálného člověka. U mravnostní trestné činnosti páchané na dětech, to může být vytváření falešných profilů vrstevníků, pod kterými útočníci formou manipulativních metod z dětí lákají intimní materiály.

Nechtěné setkání

Vaše adresa, škola nebo místa, kde právě jste – to všechno jsou věci, které bychom neměli sdílet veřejně nebo s někým, koho neznáme. Mokrát se stalo, že k nechtěnému setkání došlo právě vinou prozrazení podobných informací neznámým lidem.

(*4)

Intimní materiály

Nejcitlivější údaje, které bychom neměli sdílet vůbec s nikým. Nejen veřejně, ale ani v soukromé komunikaci.

Pravidla pro seznamování s neznámými lidmi

Zadání

Zkusme vymyslet několik základních a důležitých pravidel pro online seznamování s neznámými lidmi. Pravidla si sepíšeme (brainstorming) a vysvětlíme si, v čem jsou pro nás důležitá.

Předně je potřeba si uvědomit, že zvláště žáci ZŠ by se s neznámými lidmi neměli scházet vůbec, a pokud už, tak za přítomnosti někoho dospělého – ideálně rodičů. Striktní zákaz ale není řešení. Naopak, často vyvolá negativní odezvu a rezistenci. Žáci mohou společně vymyslet spoustu pravidel, která je potřeba roztrdit do logických skupin a vysvětlit, k čemu dané pravidlo slouží.

Ukázka z pravidel – použijte pravidla úměrná věku dítěte

1 Nescházejte se okamžitě

Není rozumné, abyste se s kýmkoliv neznámým sešli hned. Pokud je vaším cílem dlouhodobý vztah, partner určitě pochopí, že si s ním budete zatím jen chvilku povídat. Nepodléhejte nátlaku ani pocitu, že to může být promarněná příležitost. Samozřejmě jsou i situace, kdy účelem schůzky není případný vztah, například předání koupeného zboží z internetu. Pro tyto případy se hodí další pravidla.

2 Preferujte schůzku přes den

V šeru nebo ve tmě vypadáme jinak a mnozí lidé toho pro seznámení využívají. Pokud můžete, naplánujte si schůzku přes den tak, abyste si mohli daného člověka co nejlíp prohlédnout.

3 Zůstaňte na očích

Schůzku si určitě naplánujte na místě, kde je co nejvíc lidí. Ideální prostor jsou náměstí nebo obchodní centra. I když to nezní moc romanticky, v obchodních centrech je kromě velkého počtu lidí i ostraha a bývají tu i kamery.

4 Nenechte se chytit do pastí

Další chyba při seznamování je sjednat si schůzku na místě, odkud se nedá snadno odejít. Pozvánku do bytu protějšku na prvních schůzkách odmítejte. Totéž platí o nastupování do auta.

5 Domluvte si rande ve třech

Není to sice žádná velká romantika, ale zkuste vzít na první schůzku kamaráda nebo kamarádku. Jednak se budete cítit bezpečněji, a pohled z jiné strany se někdy hodí. Pojměte to třeba jako nezávazné posezení u zmrzliny nebo kino.

6 Dejte někomu vědět

Než vyrazíte, dejte o tom někomu vědět, popřípadě nechte vzkaz, kde uvedete co nejvíc podrobností.

7 Zahrajte si na detektiva

Projed'te Facebook, Instagram, TikTok... zeptejte se Googlu. Díky tomu možná najdete víc informací, než byste čekali. Třeba fotky, informace nebo to, jestli je dotyčnému tolik let, kolik uvádí.

8 Ptejte se na podrobnosti

Při chatování se nenápadně a opakovaně ptejte na detaily. Například barvu auta, kolegy, kamarády. Podvodník se časem může zamotat do vlastních drobných lží. Pokud si chat archivujete (což byste rozhodně měli), můžete si jeho nejnovější odpovědi navíc snadno porovnat s těmi předchozími.

➤ **Chtějte víc fotek**

Nespokojte se jen s jednou fotkou. Dneska se může každý vyfotit prakticky kdykoliv. Nenechte se odbýt několik let starými záběry z jediné dovolené nebo pasovou fotkou. Chtějte fotky z reálného života – na ulici, v parku, s kamarády... na rozdíl od portrétních snímků se právě tyto momentky dost těžko upravují.

➤ **Zavolejte si přes Skype, Teamsy nebo jinou online platformu**

Nejúčinnější je ověřit si neznámého přes videohovor. Nezapomeňte, že zvuk i obraz musí správně fungovat. Interaktivní rozhovor toho dost napoví.

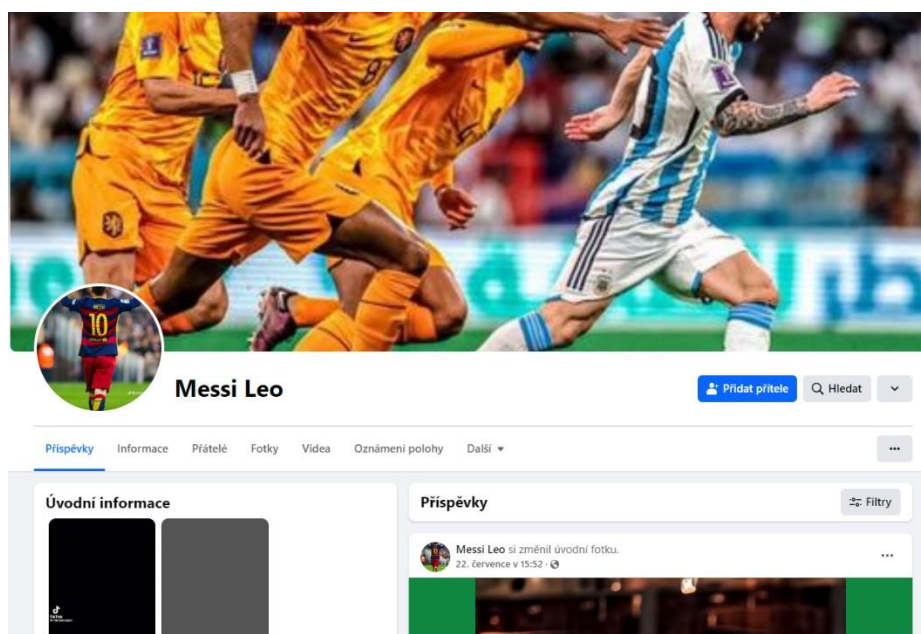
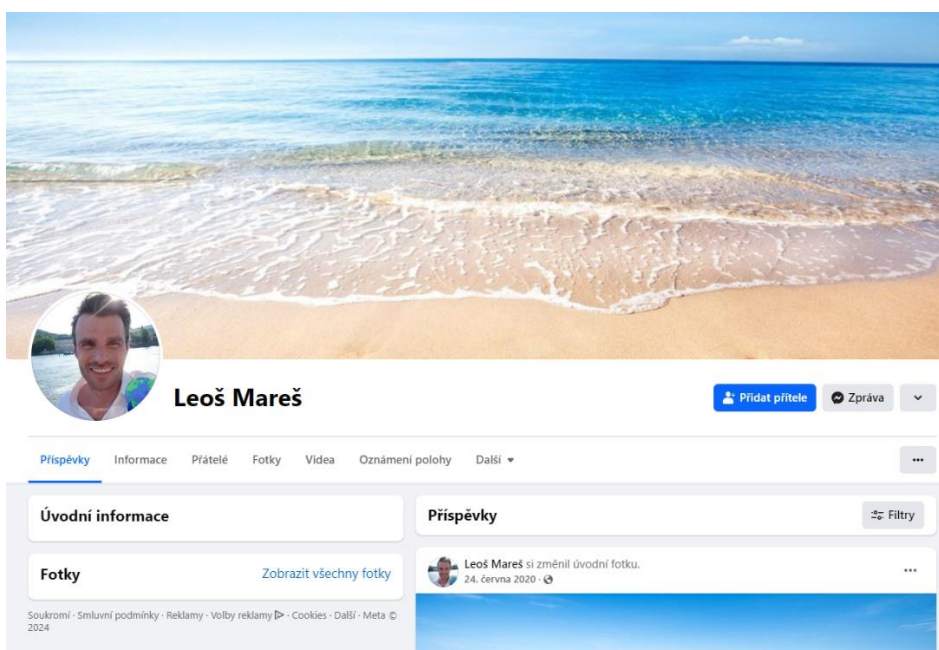
➤ **Hlídejte si osobní údaje**

Neexistuje jediný důvod, proč by člověk, kterého znáte jen chvíli, měl vědět, jak se jmenujete celým jménem, kde bydlíte, nebo měl dokonce číslo vaší kreditky. Komunikujte jen přes platformy, kde se dá dotyčný lehce zablokovat.

Falešné online profily

Zadání

Na internetu můžeme na falešné profily narazit celkem často. Odhaduje se, že například 10–15 % facebookových profilů je falešných. Zkuste si tipnout, který z následujících profilů je skutečný a který je podvrh (fake).

Jakub Voráček •
sledující (48 tis.) • 48 sleduji

Zpráva Sledovat Hledat

Príspevky Informace Zminky Sledující Fotky Video Další ▾

Úvodní informace

Oficiální stránka Jakuba Voráčka
(15. 8. 1989) - český profesionální hokejový útočník

Stránka · Sportovec

info@nadacejakubavoracka.cz

Příspěvky Filtrovat

Jakub Voráček •
3. srpna v 11:57 · 🌐

BRANKÁŘI
MICHAL NEUVIRTH

BRANKÁŘI

Koncerty 2024

20.4. HRADECKÝ MAJÁLES	8.6. KMOCHŮV KOLÍN 2024	2.8. KONCERT V PŘÍBRAMI	6.9. PÁLAVSKÉ VINOBRANÍ MIKULOV
25.4. MUZYKA NA DOBRÝ WECZÓR (NAGRAND-PROGUDARM)	14.6. UNIČOVSKÉ KULTURNÍ LÉTO	3.8. JESENÍK SE BAVÍ	7.9. HAVÍŘOVSKÉ SLAVNOSTI
27.4. PRAŽSKÝ MAJÁLES	19.6. KONCERT V BOSKOVICÍCH	16.8. KONCERT VE STRAKONICÍCH	13.9. ZNOJEMSKÉ HISTORICKÉ VINOBRANÍ
4.5. OSTRAVSKÝ MAJÁLES	28.6. KARPATY FEST	17.8. LIPNO SPORT FESTIVAL	14.9. TÁBORSKÁ SETKÁNÍ
11.5. BRNĚNSKÝ MAJÁLES	12.7. KONCERT V ROŽNOVĚ	22.8. LITOMÝSLKÁ NOC	18.9. KONCERT V BRNĚ
18.5. VODŇANSKÉ RYBÁŘSKÉ DNY	13.7. VELKÁ MORAVA FEST	23.8. KONCERT V KUTNÉ HOŘE	20.9. ČEZ FEST ČESKÉ BUDĚJOVICE
31.5. ČEZ FEST PLZEŇ	20.7. KARLOVARSKÉ KULTURNÍ LÉTO	24.8. LIPNO SPORT FESTIVAL II.	
	23.7. ŠTĚRKOVNA OPEN MUSIC	30.8. ČEZ FEST HRADEC KRÁLOVĚ	
	26.7. KONCERT V LITOMĚŘICÍCH		

Ewa Farna •
sledující (864 tis.) • 6 sledují

Zhlédnout Zpráva Sledovat

Príspevky Informace Zminky Reels Fotky Video Další ▾

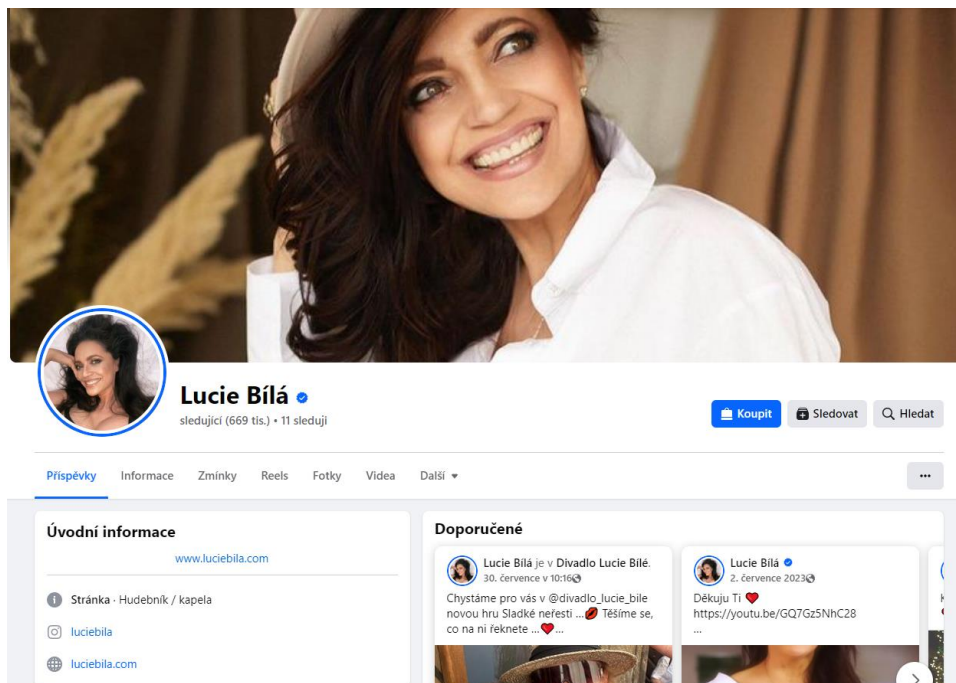
Úvodní informace

Kontakt:
PL:
Karolina Jacukowicz +48 516123994
karolina@djak.pl
CZ / SK:
Pavel Trojan, +420 774949568

Doporučené

Ewa Farna •
17. května 🌐
pl. here we go finally...
Tour de POLAND 🇵🇱
https://goingapp.pl/szukaj?...
Ewa Farna •
9. dubna 🌐
KUK 🤖 Kdo si chce se mnou
zavzpomínat na jeden z nejnádhernějších
koncertů mého života? A TO DÍKY VÁM!...

Je potřeba si všimnout detailů: u profilů známých osobností (celebrit) je ověřený většinou profil označený symbolem u názvu profilu. Z toho plyne, že první dva profily jsou falešné. Ověřený profil má i Jaromír Jágr a Lucie Bílá. Dobrým vodítkem může být i název profilu, počet přátel i samotný obsah.

Falešné profily – Dj. Pete

Zadání

Prohlédněte si následující profil sedmnáctiletého Petera a zkuste popsat, jak na vás působí, co si o něm myslíte, jak ho vnímáte apod. Psali byste si s ním? Nebo byste se s ním dokonce chtěli potkat?

The screenshot shows a fake online profile for 'djpete'. The profile header includes a small profile picture of a shirtless man, the name 'djpete', a 'Trust' icon, and the text 'male - 17 years, stockton, United Kingdom'. Below the header are navigation links: 'Friends | Guestbook | Pictures | Blog | Brands | Groups | Music | Shouts'. The 'About me' section contains the text 'im here if anyone wants to chat xx', two URLs ('http://www.profileheaven.com/djpete0606' and 'http://www.facebook.com/profile.php?id=54...'), and a 'More about me' link. The profile details are organized into two columns: 'Name' (peter cartwright), 'Date of birth' (04/01/1992), 'Location' (stockton (Cleveland) United Kingdom), 'Native language' (English), 'Education' (University of...), 'Looking for' (Relationship), 'Hobbies' (too nawty to say hehe), 'Love status' (Single), 'Sexual preferences' (Heterosexual), and 'Instant Messengers' (MSNWindows Live). A large profile picture of a shirtless man is shown on the right. Below the profile picture is a 'Pictures' section with a count of 4 and a row of four small thumbnail images.

Zapomeňte na DJ Petera! Jde o falešný profil Petera Chapmana, který se přes něj seznamoval s ženami. V roce 2010 ho odsoudili na doživotí za znásilnění a vraždu mladé ženy, která mu bohužel uvěřila.

Na samotné fotky v profilu a na to, co o sobě dotyčný píše, se skutečně nedá spoléhat. Všechny informace je potřeba si vždycky pečlivě ověřovat.

Další náměty pro navazující diskuzi a tipy do výuky

Útočník s falešnou identitou

Internetoví útočníci mají většinou identit několik. Některé třeba i proto, aby vám mohli vyvrátit pochybnosti – „Zeptej se, že mě zná...“ Často mají svoje další účty v přátelích a snaží se působit dojmem, že spolu chodí do třídy, na kroužek apod. „Dneska super odpoledne s mojí nej kamarádkou.“ Profily vytvářejí tak, aby vzbudili zájem, dávají na ně obsáhlé informace a zajímavé fotky. To může v potenciální oběti vzbudit víc důvěry než prázdný profil.

Čeho si na profilech všímat

- ➊ **Profil je založený krátce** (hlavně na Facebooku je tohle dost podezřelá okolnost).
Pokud se na to zeptáte, obvyklé výmluvy bývají ve stylu „někdo mi ukradl účet, tak jsem si musel založit nový“.
V přátelích silně převažují **zástupci jednoho pohlaví a věku** (například pubertální dívky).
V popiskách k příspěvkům jsou **dvojsmyslné hlášky nebo třeba nabídky flirtu**, případně sexu, i kdyby „jen“ virtuálně. Hodně časté jsou i nabídky seznámení v konkrétní věkové hranici: „Hledám kluka 11–12 na pokec.“ Takové selektování dětí vůbec nedělají. Pokud se chtějí bavit, je jim jedno s kým, tedy pokud se nepřihlásí někdo věkově srovnatelný s rodiči.
- ➋ **Fotky na profilu jsou dokonalé**, vyumělkované a jsou z jedné série. Málokdy na nich uvidíte fotky z běžného života s českým prostředím. Všimněte si, co je na pozadí fotek. Určitě nevěřte fotce, na které jsou v bytě v pozadí např. kulaté kliky, které se u nás prakticky nevyskytují.

- **Profil se jmenuje divně.** Málokterá slečna by si na internetu dala přezdívku *Nymfa007* nebo *Nadrzena.karolinka*, takové přezdívky si dívky opravdu nedávají. Stejně tak jsou podezřelé profily, které se jmenují *Jana Nová*, *Petra Malá*, *Katka Spokojená* apod. Je dobré si jméno profilu, mail nebo další údaj z profilu dohledat na internetu. Můžete se tak dovědět spousty zajímavých věcí.
- **Majitel profilu se vyhýbá videohovoru.** Pokud budete chtít nové fotky nebo si zavolat online, vždycky si najde nějakou výmluvu, proč to nejde.
- **Může se ale vyskytnout i důvěryhodně působící profil** sofistikovaného útočníka, který si na všechny právě vyjmenované detaily dal extrémní pozor, a navíc ovládá prvky manipulace a přesvědčování natolik dobře, že dokáže zmást i zkušeného odborníka. To ale neznamená, že je nejde v rámci vyšetřování dohledat a identifikovat.

Jak odhalit falešný profil

Někteří útočníci dokážou svoje profily natolik vyladit, že je odhalí jen opravdu sofistikované metody. Přesto ale při určité ostražitosti lze drtivou většinu útoků odhalit předem. Pokud děti tyto metody naučíte, významně snižujete riziko útoku.

Ověření přes videohovor

Přes Teams, Zoom, Messenger, Telegram, Skype nebo WhatsApp. Videohovory dneska nabízejí prakticky všechny běžně dostupné platformy. Je to nejspolehlivější metoda, jak zjistit, kdo je na druhé straně. Sledujte celkový dojem, vzhled, hlas i projev.

Vy sami můžete zůstat prakticky anonymní. V profilu programu nemusíte uvádět žádné osobní informace. Pokud hovor nedopadne tak, jak si představujete, prostě si dotyčného zablokujete.

Při prvním videohovoru s někým, koho neznáme:

- Neuvádějte žádné osobní informace (kde pracujete, kde bydlíte, celé jméno)
- Snažte se vést hovor ve dne a tam, kde je zřetelně vidět do obličeje
- Zapněte si rozostření pozadí, nebo aspoň neukazujte vybavení domácnosti

Rizika videohovoru

Hovory vedené právě popsaným způsobem by měly být bezpečné. Ani tady to ale neplatí absolutně. Existují případy, kdy došlo ke zneužití záznamu z videohovorů k podvodům nebo jiné kriminalitě.

Jednou z rafinovaných metod je takzvaný webcam trolling ([Děti ohrožuje na internetu webcam trolling - Novinky](#))

Podvodníci můžou člověka napálit celkem jednoduše. Stačí, když si na internetu koupí speciální program, který dokáže vytvářet virtuální webkameru. Program seženete už od 200 korun. Chová se jako skutečná webkamera, místo útočníka vám ale ukáže předebrané záběry atraktivních dívek nebo mladých chlapců (video smyčku) v chatovacích programech, jako je například Skype.

Pak už jen stačí oslovit vhodnou oběť a zavést v komunikaci řeč na intimní témata. Mezi útočníky je bohužel spousta zručných manipulátorů, kteří dokážou protějšek celkem rychle a snadno zpracovat tak, aby ukázal svoje intimní partie. Oběť většinou ani netuší, že se hovor nahrává a že ten milý kluk nebo holka na druhé straně by mohli někdy tohle video zneužít.

Co může pomoci? Mít při videohovoru funkční mikrofón. A chovat se za všech okolností bezpečně – tzn. ukázat jen to, co bychom normálně ukázali na ulici. Tzn. nic, co by mohl kdokoliv zneužít proti nám.

1. Ověření doklady

Při běžné komunikaci fotokopie dokladů (občanka, řidičák, rodný list) nepotřebujete a chtít byste ani neměli a ani je sami neposílejte. Můžou si je vyžádat jen banky, operátoři nebo úřady. Kopie dokladu vypuštěná do světa může způsobit spoustu problémů. Nikdo z nás nechceme riskovat krádež identity nebo to, že si podvodník naším jménem třeba vezme půjčku.

2. Ověření fotkou

Jedna z neefektivnějších a nejrychlejších metod ověření. Pokud máte podezření, že se člověk, se kterým komunikujete, vydává za někoho jiného (třeba proto, že jeho fotky jsou až moc dokonalé, nesedí některé informace atd.), poproste ho, ať se vyfotí a do pěti minut vám pošle fotku. Na záběru by měl držet cedulku s aktuálním datem a textem, který určíte. Na fotce musí být zřetelně vidět obličej a písmo musí být čitelné. Časovým limitem se eliminujete možnost, že by si daný člověk našel fotku na internetu a upravil ji v grafickém editoru.

Pokud se v tu chvíli začne vymlouvat, že to nejde, měli byste upozornět. Ten, kdo má přístup na internet, mívá logicky i mobil s foťákem. Nejčastější výmluvy, proč to nejde, bývají:

- Nefunguje mi foťák
- Nemám kabel k počítači
- Můj mobil fotky neumí
- Mám vybitý mobil, udělám ti později
- Rodiče odjeli na dovolenou, foťák si vzali, nemám se čím vyfotit
- Nechci teď focením nikoho budit, všichni už spí
- Zlobí mě internet, nejde to odeslat
- Tuhle fotku dělat nebudu, ale pošlu ti jinou, kde držím...

Útočníci také mohou navrhnout, že nemají papír apod. a budou vám chtít poslat jinou, dávno připravenou fotku. Zkrátka - pokud se tady konverzace „zasekne“ na nemožnosti fotku poslat, je lepší ji ukončit.

Další náměty pro navazující

- 1. Nechte děti vymyslet výmluvy, proč by neznámý nemohl poslat fotku.
- 1. Dejte dětem za úkol si podobnou cedulku ve výuce vyrobit a vyfotit se s ní.
- 1. Zadejte dětem, aby si z internetu stáhly fotku někoho známého a zkusily mu cedulku „přimalovat“.

Ukázka použití grafického editoru. Na fotkách je patrné, že z papíru zmizelo datum, přitom ohnutí papíru je zachované. Tenhle typ podvodu už ale vyžaduje velké zkušenosti s grafickými editory a taky zabere víc času než požadovaných 5 minut.

Ukázka správné fotky s ověřením.

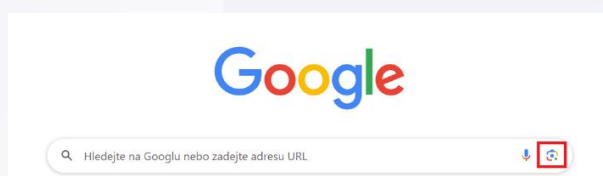
Ověření vyhledávačem fotek

Na internetu najdete spoustu programů nebo služeb, které umějí vypátrat, kde všude se určitá fotka už vyskytla. Obvykle stačí vložit ji do programu, a ten vám sám dohledá všechna její umístění. Tahle metoda ovšem není 100% spolehlivá – neumí například dobře prohledávat sociální sítě nebo služby, které jsou dostupné po registraci.

Funguje to hlavně tehdy, když podvodník používá cizí identitu. Ti hloupější si totiž svoji internetovou identitu vytvářejí tak, že si postahují fotky jiných lidí z internetu. Je taky dobré čas od času zkusit nakouknout, jestli právě vaše vlastní fotky nekolují internetem bez vašeho vědomí. Třeba proto, že si je někdo bez dovolení vypůjčil.

Google obrázky

Pomocí téhle služby můžete hledat fotky dvěma způsoby. Buď do vyhledávače zadáte URL adresu, na které je fotka k dispozici. V tom případě nemusíte obrázek složitě stahovat do počítače. Nebo nahrajete obsah přímo z počítače.

Vyhledání vizuálně podobného obrázku na službě Google.

TinEye (<https://www.tineye.com/>)

Další služba, která umí vyhledávat fotky na internetu. Funguje podobně jako vyhledávání obrázků na Googlu. Fotku nahrajete z počítače nebo jen vložením URL adresy. Služba nabízí i možnost instalace pluginu do prohlížeče, což usnadňuje práci při vyhledávání.

Někdy se stane, že se vám ve výpisu zobrazí několik výsledků. Nemusíte hned propadat panice, že jde o falešný účet. Spousta lidí na internetu publikuje, fotí a tím pádem je možné, aby se jejich fotky objevily na nějakém blogu nebo webu. Všimněte si ale, kde přesně fotky jsou. Pokud si píšete s Čechem, je nepravděpodobné, že jeho fotky najdete třeba na brazilské stránce.

Tip do výuky

Zadejte žákům, aby vyhledali nějakou vámi určenou fotku, třeba známého zpěváka.

Místa pro seznámení

Pokud už budou děti vědět, jak si ověřit profil neznámého člověka a jaká jsou pravidla pro seznamování, naučte je, kde si dát případně první schůzku. Přesný návod, který můžeme doporučit, neexistuje. Každá obec a město mají svá specifika. Berte, prosím, připojený souhrn jen jako doporučení.

Tip do výuky

Zeptejte se dětí, na jakých místech by se sešly – anebo nesešly – s neznámým člověkem. Svoji otázku uzpůsobte místu, kde bydlíte, nebo kde je vaše škola. Mezi nejčastější odpovědi bude možná patřit hřbitov a park. Zkuste s dětmi o těchto místech debatovat a zjišťovat plusy a mínusy uvedených míst.

Doporučená místa

Jsou dobře přehledná a vyskytuje se tu hodně lidí. Mezi základní předpoklady ale patří, aby se schůzka konala ve dne.

➤ Park

Výhodou setkání v parku je možnost vidět člověka, se kterým se scházíme, už z dálky. Parky obecně jsou většinou přehledné, ale i tady se můžou vyskytnout opuštěná zákoutí. Vybírejte si proto místa, kde je dost kolemjdoucích.

➤ Náměstí

Platí stejná pravidla jako u parku. Náměstí navíc často hlídá kamerový systém.

➤ Obchodní centrum

Jedno z nejbezpečnějších míst pro setkání. Jednak je plné lidí a je většinou opatřené kamerami, případně ochrankou. Pozor – tohle neplatí pro podzemní prostory.

Kde se nescházet

Místa, která nedoporučujeme, je opravdu hodně a obvykle je na tohle téma s žáky živá diskuze.

Nádraží

Bývá tu sice dost lidí, ale většina spěchá pryč, a navíc je tu riziko, že vás neznámý například zdruguje a někam odveze.

Domov

NIKDY si nezděte domů někoho, koho neznáte. Jednak mu tím poskytnete svou adresu, a doma ani není moc velký manévrovací prostor na případnou obranu proti útoku.

Auto

Nejrizikovější místo. V žádném případě nenastupujte k nikomu do auta.

Kavárna

Může sice na první pohled působit bezpečně, ale jen v případě, že jde o frekventované místo. Některé podniky jsou diskrétní (hodně zákoutí a méně častá obsluha).

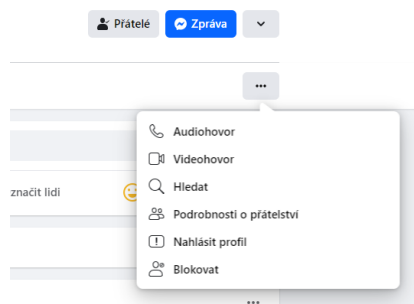
Hřbitov

Nejčastější odpověď dětí. Hřbitov opravdu není vhodné místo pro schůzku s někým, koho neznáme, a nejen proto, že se na něm většinou nepohybuje moc lidí.

Možnosti blokace

Zlaté pravidlo. Pokud se s někým nechcete bavit, nebavte se. Možností, jak se „zbavit“ nevyžádaného návštěvníka na profilech služeb, je víc.

Facebook nabízí spoustu omezení pro jednotlivé kontakty. Mezi nejpoužívanější patří zablokování.

Víc o možnostech blokování najdete v centru nápovědy: [Centrum nápovědy pro Facebook](#).

U Instagramu je postup podobný, a i na internetu najdete dostatek návodů: [Jak zablokovat a odblokovat uživatele na Instagramu – wikiHow](#)

Pokud vás ale bude útočník opakovaně obtěžovat i pod jinými identitami, doporučujeme si všechno zálohovat a kontaktovat správce služby nebo policii (v případě protiprávního jednání).

Tipy do výuky

- 1. Nechte si od dětí poradit, jak zablokovat profil na sociálních sítích.
- 2. Vytvořte s dětmi nějaký důkaz pro „policii“. Zkuste zálohovat komunikaci nebo udělat screenshot.
- 3. Na stránkách sociálních sítí vyhledejte formuláře pro nahlášení závadného obsahu.

Data o internetovém seznamování

Proč se lidé seznamují online? Nejčastěji uváděnými důvody je nedostatek příležitostí, stydlivost, anebo prostě chuť zkusit něco nového. Nedostatek příležitostí bývá problémem starší generace, stydlivost a hledání nových cest vede spíš u mladší generace.

V mladším věku je navazování kontaktů nebo vztahů často zrychlené. Je celkem běžné přidat si přítele jen na základě reference někoho dalšího (protože ten ho zná také nebo mu ho navrhla internetová služba) nebo jen proto, že se někde v online prostředí nebo reálně potkali. Jako hlavní důvod se uvádí snaha zůstat v kontaktu. A to i přesto, že tyhle kontakty nemají takovou váhu jako přátelství budované roky (např. kamarádství od školky, školy, z kroužků apod.).

Na „správný“ počet přátel v profilu neexistuje vzorec nebo norma. Přesto dost často dochází i k tzv. promazávání „přátel“. Riskantní přitom není až tak počet přátel v profilu, ale to, jaký obsah a aktivity s nimi sdílíme.

Přes internet se nehledají jen partneři pro vztah, ale i přátelé, třeba jen pro povídání online. Ti se můžou stát důležitou součástí našeho života. Úspěšnost jejich hledání je přitom vysoká: 82 % z těch, kdo si přejí najít na internetu přátele, se tohle přání splní.

Vážný vztah hledalo na internetu 69 % z těch, kdo se takhle seznamovali. Jejich hledání je taky úspěšné: 41 % lidí našlo partnera, kterého hledalo.

Internet je i místo pro hledání čistě sexuálních partnerů. Pokusilo se o to 19 % těch, kdo se seznamovali online, a 57 % z nich bylo úspěšných.

Aktualizace 9. 8. 2024